

Industrins lager

2013

NV0602

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	3
A.1	Ämnesområde.....	3
A.2	Statistikområde.....	3
A.3	SOS-klassificering.....	3
A.4	Statistikansvarig.....	3
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	4
A.8	Gallringsföreskrifter.....	4
A.9	EU-reglering.....	4
A.10	Syfte och historik.....	4
A.11	Statistikanvändning.....	5
A.12	Uppläggning och genomförande.....	5
A.13	Internationell rapportering.....	6
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	6
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning.....	7
B.1	Innehåll.....	7
1.1	Statistiska målstorheter.....	7
1.1.1	Objekt och population.....	7
1.1.2	Variabler.....	7
1.1.3	Statistiska mått.....	7
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	8
1.1.5	Referenstider.....	8
1.2.	Fullständighet.....	8
B.2	Tillförlitlighet.....	8
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2	Osäkerhetskällor.....	8
2.2.1	Urval.....	8
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	9
2.2.4	Svarsbortfall.....	9
2.2.5	Bearbetning.....	9
2.2.6	Modellantaganden.....	9

2.2.7	Prisindex.....	10
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	10
B.3	<i>Aktualitet</i>	10
3.1	Frekvens	10
3.2	Framställningstid.....	10
3.3	Punktlighet	10
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	11
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	11
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	11
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	11
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer.....	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	12
5.5	Upplysningstjänster.....	12

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Industrins lager

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Rickard Bengtsberg
<i>Telefon:</i>	08-506 948 51
<i>Telefax:</i>	08-506 945 71
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Rickard Bengtsberg
<i>Telefon:</i>	08-506 948 51
<i>Telefax:</i>	08-506 945 71
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken SFS 2001:99, förordning om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt SCBs föreskrifter SCB-FS 2013:06.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Sekretess gäller för de uppgifter som lämnas in till undersökningen. Uppgifter som behövs för forskningsändamål kan dock efter särskild prövning komma att lämnas ut.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallring regleras enligt beslut från Riksarkivet. I dagsläget överförs primäruppgifterna till registret och registret bevaras i enlighet med RAMS 2007:64.

A.9 EU-reglering

För närvarande föreligger ingen EU-reglering och någon sådan är inte heller aviserad. Däremot framhålls i EU:s manual för Short Term Statistics (STS) att lagerstatistik är av stor betydelse för att kunna korrigera leveransuppgifter till produktion.

A.10 Syfte och historik

Statistiken skall kvartalsvis belysa utvecklingen av industrins lager med fördelning på lagertyper, såväl totalt som uppdelat på branscher.

Lagerstatistik har funnits som självständig statistikgren hos SCB sedan 1972, men är idag en delprodukt i en större undersökning. År 1998 slogs nämligen de tre separata undersökningarna Industrins leverans- och orderläge, Industrins lager samt Industrins kapacitetsutnyttjande ihop till en undersökning, *Konjunkturstatistik för industrin*.

Från och med 2002 ingår endast företag med minst 50 anställda i lagerundersökningen. Innan 2009 imputerades företag med 10-49 anställda på samma sätt som övrigt objektsbortfall.

Statistiken om industrins lager publiceras enligt den nya näringsgrensindelningen SNI 2007 från och med referensår 2009. I och med övergången till SNI 2007 publiceras numera lagerstockens förändring från föregående kvartal, istället för lagerstocken i sig som tidigare publicerades. Övergången från lagerstockar till förändringar i lagerstockar är en anpassning till Nationalräkenskapernas definition av lagerinvesteringar.

Samtidigt som övergången till SNI 2007 genomfördes en rad metodförändringar i lagerstatistiken. Metoderna för att hantera bortfall och reviderade värden förändrades.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av myndigheter, enskilda företag och organisationer för branschstudier, marknadsanalyser och konjunkturbedömningar. Användare är främst Riksbanken, Konjunkturinstitutet samt Finansdepartementet.

Inom SCB används lagerstatistiken som underlag i Nationalräkenskapernas kvartalsvisa beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP).

A.12 Uppläggnings och genomförande

Lagerstatistiken avser att mäta de kvartalsvisa förändringarna i lagerstockarna inom industrin.

Uppgifter om lagerstockar samlas in en gång per kvartal via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin och avser storlek på lagerstockarna i slutet på kvartalet uppdelat på fyra olika lagertyper. De lagertyper som efterfrågas är lager av handelsvaror, lager av insatsprodukter, lager av produkter i arbete samt lager av färdiga varor av egen tillverkning.

Rampopulationen definieras en gång per år med hjälp av SCB:s företagsdatabas i mars och omfattar företag inom näringsområdet *utvinning av mineral och tillverkningsindustri* med 50 anställda eller fler. Urvalet består av drygt 1 100 företag. Designen är stratifierat urval med obundet slumpmässigt urval inom strata, där stratifieringen görs med avseende på branschtillhörighet och företagsstorlek. Varje år i mars dras ett nytt urval och nya enheter inkluderas, samtidigt som ett antal enheter lämnar undersökningen.

Uppgifter om lager samlas in med hjälp av webb- och pappersblanketter. Granskning och eventuell rättning genomförs av inkomna uppgifter. Därefter skattas totala lagerstockar inom respektive bransch. Imputering används för att kompensera för både partiellt bortfall och objektsbortfall.

Uppgifter om prisförändringar, som används för att fastprisberäkna skattade lagerstockarna, hämtas från urvalsundersökningen Prisindex i producent- och importled. För lagertyperna produkter i arbete, färdiga produkter av egen tillverkning och färdiga produkter av främmande tillverkning används Producentprisindex (PPI). För insatsvarorna används ett prisindex som speglar prisutvecklingen på de viktigaste insatsvarorna per bransch.

Utifrån skattade lagerstockar beräknas och publiceras kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser och i fasta priser (uttryckta i 2010 års prisenivå) fördelat per lagertyp och bransch. Varje kvartal publiceras lagerstatistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. Uppgifterna publiceras omkring en månad plus 15 dagar efter referenskvartalets slut.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande pågår ett arbete med att samordna tre viktiga kortperiodiska undersökningar, Konjunkturstatistik för industrin, Omsättningsstatistik för tjänstesektorn och Varuhandelns lager. Målet är att den samordnade undersökningen ska driftsättas i april 2014. En samordnad undersökning för industri- och tjänstesektorn med avseende på bland annat urvalsdesign och estimation medför att Nationalräkenskaperna (NR) på SCB får ett bättre underlag med högre kvalitet till kvartalsberäkningarna av BNP.

För Industrins lager innebär samordningen att variabeln kommer att hanteras som en fristående produkt med en egen urvalsdesign skild från övriga delar av dagens Konjunkturstatistik för industrin. En egen undersökning för Industrins lager medför bättre kvalitet och säkrare skattningar i lagerstatistiken. I en fristående undersökning för Industrins lager eftersträvas en samordning med Varuhandelns lager.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Lagerstatistiken mäter och redovisar kvartalsvisa förändringar i lagerstockar för olika branscher inom näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri* (SNI B + C). Statistiken bygger främst på material som samlas in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin. Kvalitetsdeklaration är därför inriktad på ovan nämnda urvalsundersökningen med fokus på den del som rör insamlandet av uppgifter om lageruppgifter.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Lagerstatistiken redovisar förändringen i lagerstockar inom industrin, såväl totalt som uppdelat på ett visst antal branscher och MIG-grupper, Main Industrial Groupings, vilka är industrins huvudgrupper.

1.1.1 Objekt och population

Populationen består av verksamhetsenheter inom näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri*, SNI 05-08 och 10-33 (SNI 2007), som tillhör ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 110-120 (INSEKT 2000), och där företagsenheten har 50 anställda eller fler. Verksamhetsenheten är en branschmässigt avgränsad del av en företagsenhet.

Urvalsramen definieras i termer av företagsenheter. Därför är urvalsobjekt företagsenhet, medan undersökningsobjekt är verksamhetsenheterna inom utvald företagsenhet.

1.1.2 Variabler

De uppgifter som samlas in är lagerstockar vid kvartalets slut uttryckta i försäljnings- och återanskaffningspriser, uppdelat på fyra olika lagertyper. Lagerstockarna ligger till grund för beräkningar av kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser samt i fasta priser (i 2010 års prisnivå).

De fyra lagertyperna som samlas in är:

- insatsvaror
- varor i arbete
- färdiga varor av egen tillverkning
- handelsvaror

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken från Industrins lager utgörs av skattade värden av förändringar av total lagerstock från föregående kvartal. Förändringarna redovisas dels i löpande kvartalsmedelspriser och i 2010 års priser.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultaten redovisas fördelade på branschgrupper och aggregat enligt SNI2007, vanligtvis på 2-siffernivå men i några fall finare både finare och grövre nivå. Resultaten redovisas också enligt fem MIG-grupper.

1.1.5 Referensperioder

Referensperiod för lagerstatistiken är kvartal.

1.2. Fullständighet

Lagerstatistiken innefattar lagerstockar från företag i undersökningen konjunkturstatistik för industrin. Endast företagsenheter med minst 50 anställda. De branscher som ingår i undersökningen hör näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri*, SNI B+C.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Liksom i stort sett all statistik är även lagerstatistiken behäftad med viss osäkerhet. Lagerstatistiken bygger på uppgifter som samlas in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin och i avsnitt 2.2 görs en genomgång av dess felkällor samt vilka konsekvenser det medför.

2.2 Osäkerhetskällor

Bland osäkerhetskällorna som beskrivs nedan bidrar förmodligen främst mätfelet till den osäkerhet som finns i statistiken.

2.2.1 Urval

Urvalsramen består av omkring 1 500 företagsenheter, medan stickprovsstorleken består av drygt 1 100 objekt. Eftersom statistiken är baserad på ett urval av objekt uppstår en avvikelse mellan observerat resultat och det resultat som man skulle ha erhållit om en totalräkning gjorts. Någon uppskattning av osäkerhetsmarginaler görs i dagsläget inte.

2.2.2 Ramtäckning

Undertäckning utgörs av företag som vid urvalstillfället hade mindre än 50 anställda och/eller inte tillhörde SNI B+C samt nyetablerade företag som idag skulle tillhöra populationen. Övertäckning utgörs av de företag som inte skulle inkluderas i urvalsramen, men som fanns med vid urvalsdragningen, till exempel nedlagda företag. Urvalet till konjunkturstatistik för industrin dras i mars varje år för att fånga upp de företagsförändringar som skett vid årsskiftet. Uppgifterna i rampopulationen vad gäller bransch och antal anställda är då i de flesta fall två år gamla.

2.2.3 Mätning

Funktionellt avgränsade industriverksamheter inom utvalda företagsenheter ska rapportera uppgifter om lagerstockar. En företagsenhet som ingår i urvalet måste således ha åtminstone ett industriarbetsställe och det är endast den industriella verksamheten som ska rapporteras.

Eftersom många företag, främst mindre, inte har datasystem som stöder kvartalsredovisning av lager görs antaganden om att mätfel finns i statistiken. Exempelvis när företagen ska rapportera uppgifter om lagerstockar uttryckta i återanskaffningsvärde vid varje kvartalsslut finns en risk att företaget redovisar lagrets anskaffningsvärde. Även feltolkningar av anvisningarna leder till mätfel.

2.2.4 Svarsbortfall

Bortfallet i undersökningen konjunkturstatistik för industrin är omkring 20 procent ej inkomna svar under en normal undersökningsomgång.

Det finns en risk att bortfallet leder till en systematisk under- eller överskattning av lagerstockarna. Imputering används i syfte att försöka kompensera för bortfallsfelet.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifter om lagerstockar samlas in med hjälp av blanketter. Omkring 98 procent av de inkomna svaren lämnas via den elektroniska webblanketten (SIV), medan resterande del inkommer via pappersblanketter vilka bearbetas manuellt.

I samband med dagliga överföringar från SIV slussas de formellt korrekta uppgifterna direkt till produktionsdatabasen. Uppgifter som har något fel, exempelvis summeringsfel och negativa värden, skrivs till en fellogg och rättas manuellt.

Efter att uppgifterna registrerats i produktionsdatabasen granskas de. Till detta används ett specialutformat granskningsprogram, SELEKT. Med hjälp av SELEKT görs en bedömning av observationens avvikelser från ett, utifrån tidigare lämnade observationer för samma enhet, förväntat värde. Detta viktas sedan med den effekt värdet skulle ha om det faktiskt är fel. Varje observation får genom detta förfarande en poäng. Sedan görs granskningen utifrån den prioriteringsordning som poängerna skapar, det vill säga högst poäng granskas först. Misstänkta fel följs upp med återkontakter i form av telefonsamtal och e-post.

En slutlig granskning görs på aggregerade branschdata före publicering i samband med att de slutgiltiga resultaten beräknats.

2.2.6 Modellantaganden

Lagerstatistiken påverkas av modellantaganden.

För lagertyperna produkter i arbete respektive färdiga produkter av egen tillverkning görs omräkningar av lagerstockar uttryckta endast i tillverkningskostnad till marknadsvärden per kvartalsslut. Omräkningarna baseras på antaganden om homogenitet inom bransch.

För lagertyperna handelsvaror och insatsprodukter ska uppgiftslämnaren i första hand ange lagervärdets återanskaffningsvärde. Om återanskaffningsvärdet inte kan beräknas ska uppgiftslämnaren istället lämna anskaffningsvärdet. Vid beräkningsförfarandet görs ett grovt antagande om att anskaffningsvärdet i de flesta fall är en bra uppskattning av återanskaffningsvärdet och därför inte behöver räknas om.

2.2.7 *Prisindex*

För att erhålla lagerförändringar för redovisningsbrancherna i fasta priser används Producentprisindex för de tre lagertyperna handelsvaror, produkter i arbete och färdiga egna produkter. För lagertypen insatsprodukter används en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex för fastprisberäkning. Kvaliten och precision på dessa prisindex påverkar således de slutliga lagerförändringarna som publiceras. Kvaliten påverkas negativt av att det för ett fåtal beräkningsbrancher och år saknas prisindex vilket medför att dessa skattas.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Uppgifter om lager samlas in varje kvartalsslut.

3.2 Framställningstid

Statistiken publiceras kl 09.30 omkring en månad plus 15 dagar efter kvartalslut, med undantag av andra kvartalet som publiceras något senare. Förskjutningen beror på svårigheter att samla in uppgifter under sommarmånaderna.

När lagerstatistiken för ett nytt kvartal publiceras revideras också uppgifterna för tidigare kvartal. Revideringar av materialet sker normalt enbart inom kalenderåret, men i samband med publiceringen för det första och andra kvartalet revideras även hela föregående år. Det beror i huvudsak på att nya respektive reviderade uppgifter har inkommit.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt på förhand fastställd publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Något som är betydande för jämförbarheten över tiden är de förändringar av näringsgrensindelning som gjorts under åren. Exempelvis användes indelningen SNI 2002 från 2002 till 2008, medan från 2009 beräknas och redovisas statistiken enligt SNI 2007. Tidsserier finns tillbakaräknade till 2008 i SNI 2007, vilket möjliggör jämförbarhet under en mycket begränsad tidsperiod.

Övergången till SNI2007 innebär bland annat branscherna *Annan förlagsverksamhet* samt *Återvinningsindustrin* inte längre ingår i industrinäringen.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Lagerstatistiken omfattas inte av någon EU-förordning som anger hur statistiken skall beräknas. Det är därför svårt att uttala sig om huruvida det är möjligt att jämföra statistiken med motsvarande statistik inom andra EU-länder.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Sammanvändbarheten mellan lagerstatistik och övrig konjunkturstatistik för industrin får anses vara god då de härrör från samma urvalsundersökning.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Varje kvartal publiceras lagerstatistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. Uppgifterna publiceras omkring en månad plus 15 dagar efter referenskvartalets slut.

I samband med varje publicering skrivs ett pressmeddelande som innehåller den viktigaste informationen om lagerförändringarna det senaste kvartalet. Pressmeddelandet publiceras på SCB:s webbplats. Ett mer kortfattat pressmeddelande skickas till olika nyhetsbyråer.

5.2 Presentation

Framgår av publiceringen.

5.3 Dokumentation

Dokumentation om undersökningen finns tillgänglig i form av BaS, Beskrivning av statistiken, samt SCBDOK, Dokumentation av statistiken. Information om de slutgiltiga observationsregistren lagras i SCB:s databas MetaPlus. Samtlig dokumentation finns att tillgå på SCB:s webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Mikrodata som gör identifikation av objekt möjligt lämnas inte ut. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare, m.fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat uppgiftsmaterial för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontakta:

Rickard Bengtsberg

telefon: 08-506 948 51

Sofie Lord

Telefon: 08-506 945 87

e-post: foramn.efternamn@scb.se, alternativt konjind@scb.se.